

Česká školní inspekce
Karlovarský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy Chodov, okres Sokolov

Nejdecká 254, 357 35 Chodov

Identifikátor školy: 600 073 246

Termín konání inspekce: 30. března – 4. dubna 2005

Čj.:	e2-1127/05-4004
Signatura:	oe3ny119

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální školy Chodov, okres Sokolov jsou příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Město Chodov. Školní areál je v místě s dobrou dopravní dostupností, tvoří jej tři budovy, které se nacházejí v těsné blízkosti. Jediné odloučené pracoviště je umístěno v jednopodlažní budově místní základní školy.

Výuka probíhá v tomto školním roce v 11 třídách (jedna třída přípravného ročníku, dvě třídy pomocné školy, osm tříd zvláštní školy), které navštěvuje celkem 110 žáků. Vzdělávání se řídí podle Vzdělávacího programu zvláštní školy, schváleného MŠMT čj. 22 980/97 ze dne 20. června 1997, Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, schváleného MŠMT čj. 24 035/97-22 s platností od 1. září 1997, Rámcového programu pro předškolní vzdělávání čj. 14132/01-22 MŠMT a metodického materiálu Přípravná třída – výchovný a vzdělávací program pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Školní družina je zřízena, jedno její oddělení navštěvuje 10 žáků. Vlastní jídelnu škola nemá, žáci se mohou stravovat v blízké jídelně základní školy.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální podmínky vzdělávání ve třídách pomocné a zvláštní školy.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání ve třídách pomocné a zvláštní školy.

Průběh a výsledky vzdělávání ve třídách pomocné (předměty pracovní a výtvarná výchova) a zvláštní školy (předměty český jazyk, matematika, pracovní vyučování, hudební výchova, výtvarná výchova, informatika a doplňovací hodina).

Sledování a hodnocení účinnosti sociálně patologických jevů.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuku ve třídách pomocné a zvláštní školy v tomto školním roce zajišťuje celkem 14 pedagogických pracovníků, z toho sedm má odbornou kvalifikaci pro výuku ve speciálních školách. Z nekvalifikovaných vyučujících jsou čtyři absolventy střední pedagogické školy, tři mají vysokoškolské pedagogické vzdělání. Na vyučování se dále podílejí dvě asistentky (třídy pomocné školy). Vzhledem k dosaženému vzdělání a délce praxe ve speciální škole je skladba úvazků jednotlivých pedagogických pracovníků účelná, ředitelka efektivně využívá především jejich odbornou a pedagogickou zdatnost, praxi z činnosti ve speciální škole a vztah k předmětu či k věkovým zvláštnostem žáků.

Organizační řád a Vnitřní řád jsou zpracovány, byly aktualizovány k 1. září 2004 a obsahují organizační schéma školy s přehlednou strukturou řízení všech pracovníků i s jejich kompetencemi či jasným delegováním pravomocí. Uvedené dokumenty vyhovují podmínkám provozu školy jak v oblasti vzdělávací, tak v oblasti jejího materiálně-technického zabezpečení. Pro školní rok 2004/2005 jsou v Plánu práce školy stanoveny hlavní úkoly, které jsou termínovány s příslušnou zodpovědností jednotlivých pracovníků. Pro delší období činnosti jsou vypracovány koncepční záměry, obsahující kromě jiného i přípravu ke zřízení praktické školy pro absolventy pomocných tříd a žáky končící školní docházku v nižších ročnících zvláštní školy. Vnitřní informační systém je založen na místních podmínkách školy, ty umožňují podávání nezbytných informací především každodenním stykem všech

vyučujících před i po vyučování. Pravidelně podle stanoveného plánu a stanoveného jednacího řádu je organizována činnost jak pedagogické rady, tak provozních porad. Ze záznamů z jednání výše uvedeného poradního orgánu je zřejmá neformální spolupráce všech členů pedagogického sboru.

Kritéria hodnocení zaměstnanců jsou zpracována a orientována zvláště na kvalitu pedagogické práce.

Kontrolní činnost vedení školy je plánována pro příslušný školní rok. Je zaměřena na všechny oblasti chodu školy. Zjištěné nedostatky jsou projednávány se zodpovědnými osobami. Opatření k nápravě jsou přijímána a je prováděna následná kontrola. Plánovaná hospitační činnost je realizována (v tomto školní roce zatím 33 hospitací). Z hospitačních záznamů, které obsahují analýzy sledovaných vyučovacích hodin, jsou stanovena závěrečná hodnocení. Kontrolní činnost kladně ovlivňuje samotnou kvalitu výchovně-vzdělávací práce školy. V oblasti lidských zdrojů přijímá ředitelka účinná opatření (pro příští školní rok je plánován nástup nového absolventa – speciálního pedagoga).

Méně zkušeným pedagogickým pracovníkům je ve škole věnována péče a pomoc. Podílí se na tom hlavně pravidelná činnost dvou metodických sdružení. Další vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá v souladu se zaměřením školy a realizovanými vzdělávacími programy speciálních škol. Vyučující se účastní vybraných akcí, seminářů a přednášek pořádaných Pedagogickým centrem v Karlových Varech. Učitelská knihovna je průběžně doplňována odbornou literaturou.

Personální podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Třídy zvláštní školy se nacházejí ve dvou budovách areálu školy, dvě učebny pomocné školy od začátku tohoto školního roku v odloučeném pracovišti jednopodlažní budovy místní základní školy. V hlavní budově jsou umístěny třídy vyšších ročníků, ředitelna, odborná učebna hudební výchovy, počítačová pracovna, sborovna, školní družina a třída přípravného ročníku, v druhé pak kromě ostatních tříd i školní dílny. Podnětně vybavené nové prostory učeben pomocné školy včetně výpočetní techniky byly vzhledem k činnostem a cílům výuky vhodně uspořádány a přizpůsobeny pro práci s žáky s různým stupněm i druhem postižení. Jejich materiální a technické vybavení má vynikající úroveň. K dispozici má škola prostorný pozemek, k výuce tělesné výchovy využívá prostory místní sportovní haly a hřiště. Škola umožňuje svým materiálně-technickým vybavením plnou realizaci výše uvedených vzdělávacích programů. Prostředí a estetická stránka všech školních prostor mají velmi dobrou úroveň, chodby zdobí výtvarné práce a výrobky žáků, v průběhu inspekce bylo všude čisto a pořádek. Prostředí je pro žáky podnětné a působí velmi pěkným dojmem.

Školní třídy jsou světlé, funkčně zařízené, v hlavní budově školy mají horší prostorové podmínky. Ve všech učebnách je zánovní školní nábytek, výška žakovských stolků a židlí odpovídá ve všech třídách vzrůstu zařazených žáků. K plnění úkolů vzdělávací činnosti mají vyučující možnost využívat bohatý zásobník názorných pomůcek, didaktické i audiovizuální techniky. Velmi dobrou úroveň má i vybavení speciálními pomůckami pro činnost žáků s různým stupněm postižení. Ke kladům patří i zabezpečení tříd pomocné školy výpočetní technikou. Ve třídách jsou vhodně umístěny tabulární přehledy učiva i další tematicky zaměřené pomůcky. Žáci vlastní učebnice, pracovní sešity, různý textový, obrazový a další pracovní materiál. Pomůcky pro výuku výchovných předmětů a pracovního vyučování

umožňují realizovat vyučování všech jejich složek. Velmi dobré vybavení má nová počítačová pracovna pro výuku tříd zvláštní školy.

Vedení školy věnuje stálou pozornost zlepšování materiálních podmínek, což dokazují i dlouhodobé záměry obsažené v jedné z kapitol koncepce rozvoje školy. Od poslední inspekční návštěvy došlo k dalšímu posunu v oblasti materiálně-technického zabezpečení chodu školy. Došlo k přestěhování tříd pomocné školy z prostor místního stacionáře do budovy základní školy a tím i k dalšímu zlepšení prostorových podmínek i celkového prostředí.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání ve třídách pomocné školy jsou hodnoceny jako vynikající, ve třídách zvláštní školy jako velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Výuka ve škole probíhá podle výše uvedených vzdělávacích programů pro pomocnou a zvláštní školu. Předložené učební plány, které jsou realizované školou, jsou v souladu se schválenými učebními dokumenty pro oba typy speciálních škol.

Vyučující mají zpracované tematické plány pro jednotlivé předměty, ročníky zvláštní školy i stupně pomocné školy. Podle velmi dobře sestavených individuálních vzdělávacích programů jsou vzdělávání žáci obou pomocných tříd. Plnění plánů je sledováno ředitelkou školy při kontrolní činnosti.

Dokumentace školy je vedena na předepsaných tiskopisech. Třídní knihy, třídní výkazy i katalogové listy jsou pravidelně vedením školy kontrolovány. Dokumenty průkazně zachycují průběh vzdělávání.

Rozvrh hodin jednotlivých tříd je sestaven podle požadované hodinové dotace předmětů, ročníků i stupňů, respektuje didaktické i psychohygienické zásady výuky. V 7. ročníku zvláštní školy je zaveden nový povinný předmět práce s počítačem. V dílnách, školní kuchyňce, tělocvičnách a počítačové pracovně jsou k dispozici provozní řády s jasnými pravidly. Vnitřní řád školy zahrnuje požadovaná ustanovení (např. o právech a povinnostech žáků). Jeho obsah je v souladu s Úmluvou o právech dítěte. Žáci jsou s dokumentem seznamováni počátkem školního roku, o jeho důležitých částech jsou prokazatelně informováni všichni zákonní zástupci žáků.

Pro oblast předcházení sociálně-patologickým jevům je zpracován Minimální preventivní program pro školní rok 2004/2005, konkrétní úkoly a jednotlivé akce jsou pravidelně vyhodnocovány. Je stanoven postup školy pro případ zjištění návykových látek nebo pomoci obětem šikany. V tomto směru je nabízena spolupráce i rodičům žáků. Velmi kladně je školou hodnocena spolupráce s Městskou policií. V mimoškolní oblasti vyučující zajišťují činnost čtyř zájmových útvarů, při organizaci soutěží pro žáky i školních akcí pro veřejnost je stálá spolupráce s Klubem přátel pro mentálně postižené děti při škole.

Vyučující vedou žáky ke vzájemné úctě a k vyjadřování vlastních názorů. Klima školy a vlastní pracovní prostředí, vzájemné vztahy mezi pedagogy, kteří respektují osobnost jednotlivých žáků, kladně ovlivňují a významně přispívají k všeobecnému rozvoji žáků i jejich přípravě pro praktický život.

Zavedený informační systém je funkční. Poskytuje základní a objektivní informace rodičům v průběhu školního roku pomocí žákovských knížek (prospěch a chování), třídních schůzek, Dnů otevřených dveří, výstavek prací žáků a školních akcí pro veřejnost. Na svých webových stránkách škola zveřejňuje Výroční zprávu o činnosti školy.

Průběh a výsledky vzdělávání ve třídách pomocné a zvláštní školy

Výuka byla vedena v souladu se zásadami a obecnými cíli základního vzdělávání. Vyučování bylo realizováno podle stanoveného učebního plánu, časová dotace odpovídá příslušným vzdělávacím programům. Návaznost učiva jednotlivých stupňů a ročníků byla zřejmá. Přiměřeně stanovené úkoly a cíle respektovaly stupeň postižení, věkové zvláštnosti a individuální potřeby žáků, jejich plnění bylo v průběhu výuku sledováno.

Vyučování probíhalo ve funkčně vybavených kmenových třídách, ve kterých se nachází množství tabulárních pomůcek a drobných názorných pomůcek ze zásobníků samotných vyučujících. Materiální zabezpečení výuky doplňuje dostatek učebnic, pracovních textů a didaktické techniky, což umožňuje plně realizovat v učebních plánech zásadu názornosti. Tato skutečnost se projevila i v průběhu sledované výuky jejich častým využíváním. Ve třídách pomocné školy byly názorné pomůcky vhodně využívány jako aktivizačního a motivačního prvku. Didaktická a audiovizuální technika se objevila ve vztahu k probíranému učivu v dostatečné míře. Prostorové podmínky tříd vyšších ročníků zvláštní školy nejsou v některých případech ideální. Učebny jsou sice funkčně vybavené, ale chybí v nich místo pro relaxační aktivity.

Psychohygienické zásady jsou dodržovány, učební prostředí má vysokou estetickou úroveň, je podnětné a velkou měrou přispívá k velmi dobré kvalitě vlastní výuky. Pracovní tempo bylo ve všech sledovaných hodinách vždy přizpůsobováno specifickým zvláštnostem a individuálním dispozicím jednotlivých žáků.

Sledované jednotlivé vyučovací hodiny nebo výukové bloky byly velmi dobře organizačně zabezpečeny, jejich struktura a složení jednotlivých částí odpovídaly zvoleným výukovým záměrům a cílům. Zaměstnání žáků ve třídách pomocné školy probíhalo v kratších časových úsecích se střídáním vhodně zvolených relaxačních činností, což podporovalo jejich aktivitu. O nabízené činnosti projevovali žáci stálý zájem. Zvláště byl podporován rozvoj motoriky a smyslového vnímání. Důsledně bylo dbáno na vytváření pracovních návyků a na zvládání sebeobslužné činnosti a úklidu pracoviště. Výrazným kladem všech činností byl individuální přístup všech vyučujících k žákům. Ve třídách pomocné školy byla využívána v několika případech práce ve skupinách nebo dvojicích s využitím účelných metod výuky. Velmi dobrou efektivitou se ve třídách zvláštní školy prezentovaly hodiny matematiky, českého jazyka a výchovných předmětů. Vynikající kvalitu vzdělávací práce měla výuka smyslové, pracovní a výtvarné výchovy ve třídách pomocné školy. Vhodné využití speciálních metod a forem práce, průběžná kontrola a hodnocení jednotlivých činností, stálá motivace a aktivizace žáků byly hlavními pozitivy výše uvedených vyučovacích jednotek. Samostatná práce se objevila v každé ze sledovaných hodin, ale určitý rozdílný přístup byl ke zpětné kontrole jejího hodnocení i k práci s chybou. Vhodnou průběžnou motivací, v některých případech a zařazováním soutěživých her i včasnou relaxací či odpočinkem se vyučujícím dařilo udržovat i v pozdějším vyučovacím čase zájem žáků o výuku. Ti byli často průběžně povzbuzováni a hodnoceni za snahu a pokrok. Závěrečné hodnocení celkových výkonů jednotlivých žáků a třídních kolektivů na konci hodin či výukových bloků bylo však ve třídách zvláštní školy v některých případech opomenuto.

Komunikace pedagogů a žáků i jejich vzájemná spolupráce v průběhu výuky i mimo ni jsou založeny na vzájemném respektu a v některých případech na dlouhodobějším vztahu obou stran. Vyučující se snaží vést žáky k přirozenému rozvoji jejich kultivovaného ústního projevu. Ve všech třídách pomocné i zvláštní školy byla nastolena příjemná pracovní atmosféra, která kladně působila na klidný chod celé školy.

Úroveň průběhu a výsledků vzdělávání ve sledovaných předmětech je hodnocena ve třídách pomocné školy jako vynikající, ve třídách zvláštní školy jako velmi dobrá.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

K získání přehledu o úrovni vzdělávání jsou pravidelně zadávány pololetní a závěrečné prověrky a testy s vyhodnocením úspěšnosti jednotlivých žáků a ročníků tříd zvláště školy. Toto prověřování probíhá v předmětech český jazyk a matematika. Z analýzy výsledků plynou úkoly k opakování a docvičování učební látky. Žáci školy se pravidelně účastní soutěží Praktický chlapec a Praktická dívka v rámci regionu, dále Sportovních her pro žáky speciálních škol.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Sledování a hodnocení účinnosti sociálně patologických jevů

Škola má metodickou prevence vypracovaný Minimální preventivní program pro školní rok 2004/2005, který obsahuje konkrétní úkoly a záměry této oblasti. Je sestaven v souladu s metodickými pokyny MŠMT, odpovídá aktuálním podmínkám školy. Metodická prevence má o tuto činnost zájem, účastní se seminářů a porad organizovaných okresním metodikem prevence a v této problematice se vzdělává i individuálně. Má ředitelkou školy stanovenou náplň práce, koordinuje realizaci úkolů prevence, metodicky v prevenci pomáhá ostatním pedagogům, zajišťuje vhodné akce a aktivity i vhodné pomůcky a materiály. Navrhuje opatření k řešení sociálně patologických jevů a pravidelně vyhodnocuje účinnost preventivního programu. Do akcí a aktivit prevence se snaží zapojovat i ostatní pracovníky školy, spolupráce s nimi je velmi dobrá. Plnění jednotlivých úkolů plánu a aktivit prevence je pravidelně vyhodnocováno (podle předložených záznamů naposled na konci 1. pololetí tohoto školního roku), závěrečné hodnocení je vždy součástí výroční zprávy o činnosti školy. Vedení školy se snaží navázat v oblasti prevence pravidelnou komunikaci s rodičovskou veřejností při setkáních v průběhu třídních schůzek, informace poskytuje i pomocí internetu. Školní atmosféra je podnětná a tvůrčí, prostředí navštívených tříd i všech školních prostor je bezpečné. Vzájemné vztahy mezi pedagogy a žáky i mezi samotnými žáky jsou velmi dobré. Tato skutečnost se potvrdila v odpovědích dotazníku zadaného v rámci tematické inspekce i v rozhovorech se žáky 5. až 9. ročníku, v kterých projevovali spokojenost a sounáležitost se školou. Případné negativní jevy (převážně kouření, záškoláctví, agresivita a šikana) jsou řešeny bezprostředně vhodnou formou a přístupem. V průběhu 1. pololetí tohoto školního roku byl řešen ve spolupráci se zástupci Centra protidrogové prevence a rodičů případ důvodného podezření na zneužívání omamných látek, proběhly dvě ankety zaměřené na užívání drog a alkoholu, ve třídách 5. a 6. ročníku se uskutečnilo sociometrické měření s využitím psychosociálních her pro zjišťování soužití žákovských kolektivů. V posledním období se podařilo znatelně snížit absenci žáků školy, ale závažnost a častost např. vulgárního chování a prvků šikany má v posledním období mírně stoupající tendenci.

Škola se problematikou zabývá, přijatý systém je účinný.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT pod čj. 30 235/2004-21-21 dne 18. ledna 2005;

2. Změna zřizovací listiny vydaná Městem Chodov ze dne 21. října 2004 bez čj.;
3. Rozvrh hodin pro školní rok 2004/2005 k datu zahájení inspekce;
4. Učební plány pomocné a zvláštní školy platný ve školním roce 2004/2005;
5. Třídní knihy, třídní výkazy tříd pomocné a zvláštní školy pro školní rok 2004/2005;
6. Katalogové listy žáků pomocné a zvláštní školy;
7. Tematické plány sledovaných předmětů pro školní rok 2004/2005;
8. Záznamy z jednání pedagogické rady;
9. Záznamy z jednání metodických sdružení ve školním roce 2004/2005;
10. Organizační řád školy;
11. Vnitřní řád školy;
12. Plán práce školy pro školní rok 2004/2005;
13. Plán výchovného poradce pro školní rok 2004/2005;
14. Minimální preventivní program pro školní rok 2004/2005;
15. Záznamy z kontrolní činnosti ředitelky a její zástupkyně ze školního roku 2003/2004 a školního roku 2004/2005;
16. Doklady o vzdělání pedagogických pracovníků pomocné a zvláštní školy;
17. Písemnosti žáků ve sledovaných předmětech ve školním roce 2004/2005;
18. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2003/2004.

ZÁVĚR

Na vzdělávání žáků tříd pomocné a zvláštní školy se podílí 14 pedagogických pracovníků, z nichž sedm splňuje požadavky pro výuku ve speciálních školách. Tento personální stav kladně ovlivnil celkovou úroveň průběhu sledovaného vyučování.

V oblasti materiálně-technického zabezpečení chodu školy nastalo od poslední inspekční návštěvy další zlepšení, byly vytvořeny vynikající prostorové podmínky a příkladné vybavení učeben pro výuku žáků pomocné školy. Vyučující obou typů škol mají k dispozici dostatečné množství základních pomůcek, didaktické a audiovizuální techniky. Velmi dobré pracovní podmínky má i nově zařízená a vhodně využívaná počítačová učebna. Průběžně je doplňována odbornou literaturou učitelská knihovna. Vnitřní informační systém je funkční, informovanost rodičovské veřejnosti je zabezpečena.

Sledované jednotlivé vyučovací hodiny a výukové bloky probíhaly v souladu se vzdělávacími programy. Vynikající úroveň měla výuka ve třídách pomocné školy, velmi dobrou ve třídách zvláštní školy. V jejím průběhu bylo vyučujícími využíváno vhodných metod a forem práce, které přispívaly k aktivitě žáků i jejich zájmu o předmět. V některých případech chyběl větší prostor pro závěrečné hodnocení práce třídních kolektivů i jednotlivých žáků. Ve škole bylo nastoleno příjemné pracovní klima, vzájemné vztahy mezi učiteli a žáky jsou postaveny na respektu k osobnosti jedince s různým stupněm postižení.

Vyučující vedou žáky k samostatnosti a přípravě na jejich praktický život.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. František Mottl	.....
Členka týmu	Mgr. Jitka Davidová	.....

V Karlových Varech dne 2. května 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Kollárova 15, 360 09 Karlovy Vary. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. května 2005

Razítko

Ředitelka školy

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Eva Teturová, ředitelka školy	.....

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	24. května 2005	e2-1127/05-4004

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.